दुरापंइंद्रपदादि दुराम्नायंवेदादि दुराधर्षंवक्त्र्यादि दुरन्वयंअसमाधेयंमहाप्रलयादि ॥१७॥१८॥१९॥२०॥२१॥२२॥ सुखोपचयं लौकिकानांसुखानांउपचयोवृद्धिर्यस्मात्तंसुखोपचयंअखंडमानंदंएत स्यैवानंदस्यान्यानिभूतानिमात्रामुपजीवंतीतिश्रुतिप्रसिद्धं ॥२३॥ उपागम्यपरावृत्यपूर्णंध्यानयोगमप्राप्ययेम्रियंतेतेप्रकृतिलीनाभवंतीति ॥२४॥ समसंज्ञांगतःस्वयमव्यक्तत्वंप्राप्तइत्यर्थः ॥ २५॥ यःकार णत्वंप्राप्तःसर्वंसृजतितमेवनिष्कलंक्षेत्रज्ञंईश्वरमितिविद्यात् ॥२६॥ चित्तंसम्यग्ज्ञानंचितीसंज्ञानइत्यस्माद्भावेनिष्ठा चित्तान्मनसाहेतुनाउपागम्यप्राप्यसंयतःसततंआसीत ततश्चयच्चित्तस्तन्मयोभवति कीट

यदुरापंदुराम्नायंदुराधर्षंदुरन्वयं ॥ तत्सर्वंतपसासाध्यंतपोहिदुरतिक्रमं ॥ १७ ॥ सुरापोब्रह्महास्तेयीभ्रूणहागुरुतल्पगः ॥ तपसैवसुतप्तेनमुच्यतेकिल्बिषात्ततः ॥ १८ ॥ मनुष्याःपितरोदेवाःपशवोमृगपक्षिणः ॥ यानिचान्यानिभूतानित्रसानिस्थावराणिच ॥ १९ ॥ तपःपरायणानित्यंसिद्ध्यंतेतपसासदा ॥ तथैवतपसादेवामहामायादिवंगताः ॥ २० ॥ आशीर्युक्तानिकर्माणिकुर्वतेयेत्वतंद्रिताः ॥ अहंकारसमायुक्तास्तेसकाशेप्रजापतेः ॥ २१ ॥ ध्यानयोगेनशुद्धेननिर्ममानिरहंकृताः ॥ आप्नुवंतिमहात्मानोमहांतंलोकमुत्तमं ॥ २२ ॥ ध्यानयोगमुपागम्यप्रसन्नमतयःसदा ॥ सुखोपचयमव्यक्तंप्रविशंत्यात्मवित्तमाः ॥ २३ ॥ ध्यानयोगादुपागम्यनिर्ममानिरहंकृताः ॥ अव्यक्तंप्रविशंतीहमहतांलोकमुत्तमं ॥ २४ ॥ अव्यक्तादेवसंभूतःसमसंज्ञांगतःपुनः ॥ तमोरजोभ्यांनिर्मुक्तःसत्वमास्थायकेवलं ॥ २५ ॥ निर्मुक्तःसर्वपापेभ्यःसर्वंसृजतिनिष्कलं ॥ क्षेत्रज्ञइतितंविद्याद्यस्तंवेदसवेदवित् ॥ २६ ॥ चित्तंचित्तादुपागम्यमुनिरासीतसंयतः ॥ यच्चित्तंतन्मयोवश्यंगुह्यमेतत्सनातनं ॥ २७ ॥ अव्यक्तादिविशेषांतमविद्यालक्षणंस्मृतं ॥ निबोधततथाहीदंगुणैर्लक्षणमित्युत ॥ २८ ॥ द्व्यक्षरस्तुभवेन्मृत्युस्त्र्यक्षरंब्रह्मशाश्वतं ॥ ममेतिचभवेन्मृत्युर्नममेतिचशाश्वतं ॥ २९ ॥ कर्मकेचित्प्रशंसंतिमंदबुद्धिरतानराः ॥ येतुवृद्धामहात्मानोनप्रशंसंतिकर्मते ॥ ३० ॥ कर्मणाजायतेजंतुर्मूर्त्तिमान्षोडशात्मकः ॥ पुरुषंग्रसतेविद्यातद्भाव्यममृताशिनां ॥ ३१ ॥ तस्मात्कर्मसुनिःस्नेहायेकेचित्पारदर्शिनः ॥ विद्यामयोयंपुरुषोनतुकर्ममयःस्मृतः ॥ ३२ ॥ यएवममृतंनित्यमग्राह्यंशश्वदक्षरं ॥ वश्यात्मानमसंश्लिष्टंयोवेदनमृतोभवेत् ॥ ३३ ॥ अपूर्वमकृतंनित्यंयएनमविचारिणं ॥ यएवंविदेदात्मानमग्राह्यममृताशनं ॥ अग्राह्योमृतोभवतिसएभिःकारणैर्ध्रुवः ॥ ३४ ॥

कशृंगन्यायेनयद्रूपंभावयतितदेवायंभवतीत्यर्थः (मनइतिपाठेयच्चित्तंतदेवईश्वरस्तद्भाव्यंदातुंसमर्थइत्यर्थः)॥२७॥तत्रहानार्थमहाव्यक्तादीति यत्किंचिन्मदीयत्वेनकल्पितंतत्सर्वमविद्याअतोनिष्कलमात्मानमेवध्यायेदित्यर्थः॥२८॥२९॥३०॥षोडशात्मकःपंचमहाभूतानिएकादशविकाराश्चतदात्मकः तमेवषोडशात्मकंपुरुषंविद्याग्रसते तदेवचपाशंउपादेयं अमृतंदेवतादिशेषंअश्नंतितेऽमृताशिनस्तेषांआशिताशितमितिपाठेतुमानामपितृणिकरं॥३१॥३२॥ शश्वदक्षरंसर्वदाअपचयहीनंवश्यात्माजितचित्तः असंश्लिष्टंअसंगं॥३३॥अपूर्वमानांतराबवगतं अकृतंअकृत्रिमं अविचारिणंकूटस्थं अपराजितमितिपाठांतरेस्पष्टोर्थः अमृताशनं ईश्वरग्रासस्तुरीयइतिश्रुतेःईश्वरस्यापिसंहर्त्तारं एभिर्वक्ष्यमाणैःसार्द्धः॥३४

Digitized by Google